

Barcelona té pels dos més un bell escampall de filles (no vull dir barcelonines, sinó Barcelones). Ven ací el més gran testimoni de la importància històrica d'una ciutat: d'haver donat nom a d'altres ciutats més modernes. A Gascunya tenim Barcelona del Gers; a Provença, encastellada als Alps, Barceloneta, fundada per Ramon Berenguer Vè l'any 1231; a Sicília, Barcelona Pozzo di Gotto; a Venezuela Barcelona, fundada per Juan de Uria el 1636; n'hi ha una altra a Filipines, a l'illa de Lúzon; i encara havia rebut el nom de Barceloneta, però sense arribar a perdre el seu propi, la ciutat d'Alguer, a Sardenya.

Escaient-me a Sicília, no hauria sabut estar-me de condicir la ciutat homònima de la nostra. El viatge, d'altra banda, és prou interessant. El tren surt de Messina, i, entre mig d'hortes ufanes, oliverars i figueres de moro, amb túnel i rampes, volta, s'enfila i s'endinsa. Una llarga foradada travessa l'osquinada del Poloritans. Deixom darrera nostre la Mar Jònica, davallam ràpids a la Tirrònica, i, amb la mar sempre a la dreta, emprènem el camí de Palerm. Comença la costa brava de Sicília. Per los finestros do l'osquerra tot és verdor. A l'estreta vall, verdor clara, amb esmalts d'or i de foc, de llimoners i tarongers. Serrat amunt, verdor fosca, seca i remorosa de pins. Los finestros de la dreta s'esbatanen als dos blaus ajuntaits i descompartits per una corba llunyanana. El blau del cel, interromput de vegades per l'illet flotant d'un núvol quo la bogeria del vent mona d'un cantó a l'altre, i acaba esfilagarsant-lo, com un infant cansat de joguinejar. El blau de la mar es treu, oscuma de blancor i robot damunt els osculls. Roques desolades i ardides cerquen combat amb la mar; d'altres, vonçudos, jouen traïdors a flor d'aigua. Com un immòs esporó de cavallor o la cua d'una guinou mitològica, el cap de Milazzo s'endinsa, cixamplant i arquejant la punta. A l'istme, la ciutat torroja les muralles vetustes del Castell. El carril s'allunya, no molt, i, entremig de vinyots i tarongers, Barcolona.

Petita ciutat feinejadora i bonstant, res no conservés del temps que els nostres, per record i onyòrança del Cap i Casal de Catalunya, van dir-to Barcolona. La tòva griser sotcontista ens parla del terratrèmol que destruí los tòvos antiguitats, si és que en tenies. Tantséval! Por los muntanyós baixos i dessecus carones quo et fan de rospatller, per la frosamarinada, pels carrers polsosos, pel voluntari allunyament del mar, petita Barcolona!, recordos tanmatòix la Barcolona gran. La recordes també pel teu esperit democràtic. El feixisme esgrogueix, a los parots toves, antics propagandats electorals i polítics (sempre d'osquerra): fidol, però, i inalterable roman el testimoni de los inscripcions en marbre. Una, com memora el pàs de Garibaldi i els seus mil, volant de Palerm cap a Milazzo, a coronar l'empresa de Sicília amb la victòria damunt els borbònics del general Bosco; una altra, tota recent encara, colobra amb versos de Carducci el contornari de Mazzini. Petita Barcolona, podrius alligunar la gran!

Pels carrers quo planegon com si volguessin acostar-se a mar, un perfum solleric us omple. Homos ospitrogats, donos cofados amb mocadors, tots descalços, tréballant a preparar cònservos de taronja. Montre la polpa onsuadà omple los botos los polls hemisfèriques s'amunteguen abandonados (join dels infants i dels gossos)

Els carrers quo pugen, més estrets i rotorts, monò, entro casots i corrals, a un gràn edifici, antic convent avui escola. De dalt estant de l'osplanada, els ulls reposen amb un paisatge ben nostre. Tan nostre! Vinyots, oliverars, pinodos, hortos, safaroigs, torrentols cixuts, campanars de quatre caires, neoclassic de violeta, i la mar, pàtria de tots. Ací, en aquesta mar d'Barcolona, a la boca del torrent Longano, Hiorò II de Siracusa batia els mamortins l'any 269... Enfront, nota colpidora, fumeja el gran ordior de l'illa de Vulca.

Fa estona quo migdia és passat. Barcolona, amb los sovos quinze mil diners, només té un "albergo", el "Central". Los guios, amb llur èxosat oufomisme, el qualifiquen de "molt modest" (en llenguatge corrent diríem "pòssim i brut"). Per l'ampla carretera escorreguda de plàstics (penso en el pla del Illobregat), retorno a l'obstació. Allà, a baso de fruita i pa, hem pot, a l'aire lliure, endormiseur la gana.

LLUÍS NICOLAU D'OLIVER
(Del llibre "El pont de la mar blava")